

“Van oude mensen, de dingen die blijven...: Volgzaamheid”

Norbert Smulders, geboren in 1927 in Tilburg, komt Kim Coppes tegemoet gelopen op deze zeer warme dag in augustus. Eén been trekt, maar zijn looptempo is bijzonder hoog. Hij verwelkomt haar in zijn prettig koele appartement in Vught.

Wist u dat ik priester ben? In 1952 ben ik tot priester gewijd. Ik was een aantal jaren kapelaan en daarna een aantal jaren leraar. En in 1987 ben ik pastoor geworden. Tot 1998. Ik heb dus nu geen functie meer maar priester ben ik gebleven, dat blijf je altijd, ook al heb je geen functie meer.

Waar behoefte is aan een priester kan ik nog helpen, maar ik heb geen parochie meer.

Je zou kunnen zeggen: een freelance priester. Ik hoor het woord freelance nooit gebruiken, maar het is het wel.

Wilde u altijd priester worden? Of wilden uw ouders dat graag?

Ik weet het niet meer. En ook niet hoe het is gekomen, maar in de vijfde klas van de lagere school wist ik dat ik priester zou worden. En wie dat beïnvloed heeft, ik weet het nog steeds niet. Ze hebben me niet gepusht, dat geloof ik toch niet.

Mijn vader was zelf leraar. Heel rustig. Zo rustig dat ik eigenlijk niet veel meer weet van wat hij ons heeft bijgebracht. Mijn moeder was ook lerares, tot ze trouwde.

Ik was het tweede kind in een gebruikelijk groot katholiek gezin, negen kinderen.

Mijn moeder is toen ik jong was overspannen geraakt. Ze had altijd een slaapmiddel nodig. Je moest haar niet teveel storen. Wij haalden melk voor haar, te voet, van ver. We deden ook al het huishoudelijk werk. Ik herinner me vooral dat ze zwak was. We moesten haar sparen.

En u bent vanzelfsprekend kinderloos gebleven natuurlijk? Hoe is dat voor u?

(kordaat en snel): Ik heb daar nooit problemen mee gehad. En niemand heeft mij daar ook ooit als een

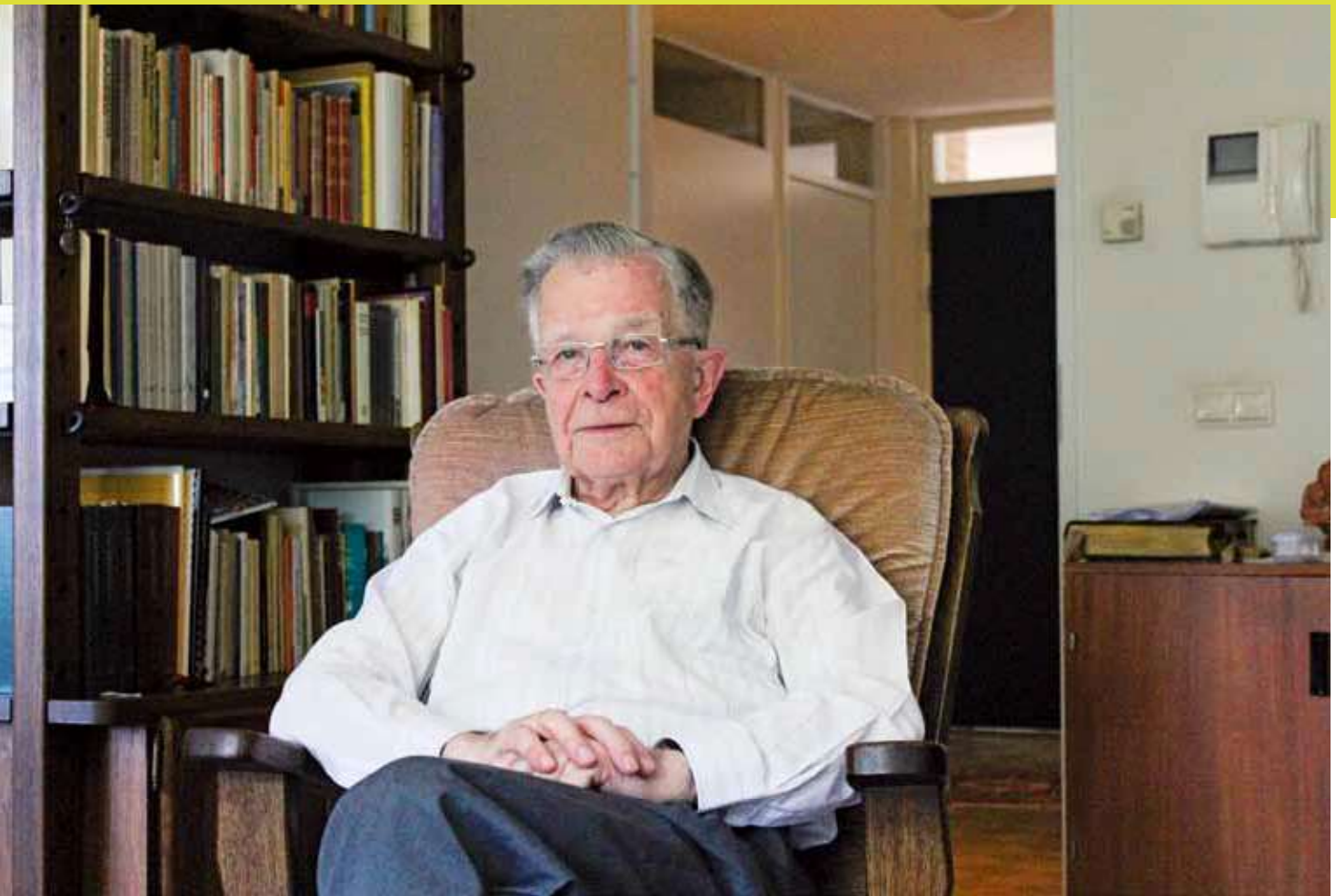
rare vogel in gezien. Of mee lastig gevallen. Nee, nee. Geen problemen.

Heeft u ooit twijfels gehad aan het instituut kerk?

Niet aan het instituut. Ik was wel enorm teleurgesteld dat ik priester was geworden en toen tot leraar werd benoemd. Maar in die jaren kwam je amper op het idee om te protesteren. Ik heb het schoorvoetend, met wat tegenzin geaccepteerd. Ik heb het toch zestien jaar gedaan.

Ik was ook niet zo'n goede leraar. Toegeeflijk. Dat ben ik van karakter. Ik had veel problemen met orde houden in de lagere klassen, zo vanaf 13 jaar. Te veel laten gaan. Achteraf gezien had ik sneller moeten ingrijpen, eerder. Dan kan het nog met een grap, en kort. Maar niet laten gaan, anders escaleert het. Dat zie ik achteraf. Ik was

“Waar behoefte is aan een priester kan ik nog helpen, maar ik heb geen parochie meer.”

niet zo gelukkig en niet zo goed als leraar.
En gezien de reacties was ik wèl een goede pastoor...

Is uw geloof altijd standvastig geweest of heeft het wel eens gewankeld?

Voor zover mijn geheugen mij niet bedriegt heb ik nooit een geloofscrisis gekend.

Maar ik heb ook het idee dat mijn leven vrij gladjes is verlopen. Zonder crisis.

Voor zover ik het me kan herinneren.

Aha, en dat maakt het geloven makkelijker?

Dat kan, dat zou kunnen.

Maar andere mensen treft groot leed soms, zo'n haast oneerlijk groot deel leed, vindt u het niet moeilijk daar een rechtvaardigheid in te zien? Hoe een God zo iets kan toestaan?

Ja. Ja. Ja.

Die vraag komt zo dikwijls op me af. Uiteindelijk heb ik me erbij neergelegd dat er geen antwoord is op die

vraag. Dat weten wij niet. Daar vinden wij geen antwoord op. Dat heb ik erkend.

Hoe gaat u om met mensen die dat soort leed beleven?

Ik laat ze praten. Ik ben misschien in dit werk terechtgekomen met het idee dat ik veel goede raad en advies zou moeten en kunnen geven. Maar dat blijkt anders. Luisteren naar de verhalen, dat is belangrijk. Volledige aandacht. Zoals u ook doet nu.

Hoe troost u mensen dan?

Nou, ik zeg in elk geval niet zo makkelijk: “Bid maar.” Of: “Het komt allemaal wel weer goed.” Daar hebben mensen niks aan. Er zijn geen aparte woorden van troost. Ik denk dat wat er gebeurt door die luisterhouding de eigenlijke troost is.

Heeft uw voorwerp te maken met uw priesterschap?

Ik heb een heel merkwaardig voorwerp.

Ah, merkwaardig, dat hoor ik graag.

(Meneer Smulders loopt weg en komt daarna glunderend de kamer weer binnen)
 Zou u het een naam kunnen geven? Het heeft iets weg van een pelgrimsstaf. Het verbaast me nu nog dat iemand ooit zo'n recht stuk tak heeft kunnen vinden. Toen ik in 1987 pastoor werd...

Eindelijk pastoor?

Ja. In het dorpje Esch. Toen was de vraag meteen of ik ook pastoor kon worden in Lennisheuvel, een naburig klein dorpje, een buitenwijk van Boxtel. En bij de installatie in Esch was het schuttersgilde betrokken. Die hebben vele gebruiken. Bij de installatie van een pastoor mag deze ook over het vaandel lopen. Dat is voor hen iets geweldig heiligs, daar moet je eerbied voor hebben.

Maar goed, met de hoofdman van dat gilde voerde ik meerdere gesprekken. En er ontstond meteen een basis van vertrouwelijkheid, die op geen verleden steunde, maar zo ging hij met me om. Na de installatie met de vendelgroet sprak de hoofdman van het gilde:

“Pastoor, u zult wel regelmatig van hier naar Lennisheuvel moeten. En dan zult u meestal wel met de auto of de fiets gaan. Maar als de auto nou eens naar de garage is en uw fiets is kapot, dan zult u het toch te voet moeten doen. En dan heb ik deze staf voor u. Deze staf is dus helemaal toegerust voor de tocht. De stok helpt vanzelf bij het stappen. Je ziet het, er hangt een waterkruikje aan en dus als ge dorst krijgt onderweg kende vooruit. Er hangt een Jacobsschelp aan, het symbool van de pelgrimstocht naar Santiago de Compostella.”

En er hing toen nog een worst aan, voor als de reis erg lang zou duren. Maar die worst heb ik maar niet laten hangen. En de geelblauwe linten staan voor de kleuren van het wapen van Esch.

Deze stok lijkt u blij te maken.

De stok is voor mij altijd het symbool gebleven van hoe welkom ik daar was. En die stok, die blijft. Hij heeft in de pastorie al die jaren naast de deur gestaan. Ik ben altijd met de fiets gegaan, een enkele keer met de auto. Het

“De stok is voor mij altijd het symbool gebleven van hoe welkom ik daar was.”

had gekund, het is 6 of 8 kilometer. Maar nee.

Dat is wel erg jammer om te horen.

Hahahahaha.

Gaat het er nog van komen?

Ik vrees van niet. Maar ik houd altijd goede herinneringen aan Esch. Voor zover mij is bijgebleven heb ik alleen maar goede herinneringen aan Esch.

Dat zegt u vaker: “voor zover mij is bijgebleven”.

Zou het kunnen dat u de onprettige dingen gewoon vergeet?

Dat zou best eens kunnen zijn. Haha.

Waarom?

Dat zou ik niet weten. Ik houd niet van strijd. Of pijn. Soms kun je het beter laten.

Beter voor wie?

Tja, ik weet het niet. Dat denk ik...

(zijn ogen dwalen af)

Misschien kunt u uitleggen hoe u dat doet?

Er zijn vast mensen die dat graag willen leren.

Ik zou het niet weten. Ik denk dat je heel veel prettige dingen moet meemaken. Dat geluk moet je hebben.